

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 27. helmikuuta 2023
(OR. en)

6698/23

Toimielinten välinen asia:
2022/0345(COD)

ENV 160
SAN 96
COMPET 132
CONSOM 52
AGRI 80
CODEC 238

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	14223/22 + ADD 1 - COM(2022) 541 final + Annexes 1 to 8
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (uudelleenlaadittu teksti) – Periaatekeskustelu

Ympäristöneuvoston seuraavassa istunnossa 16. maaliskuuta 2023 on tarkoitus keskustella edellä mainitusta säädösehdotuksesta. Keskustelun ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio on laatinut tausta-asiakirjan ja kysymyksiä, jotka on esitetty tämän ilmoituksen liitteessä.

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille tausta-asiakirja ja kysymykset ja toimittamaan ne neuvostolle edellä mainittua periaatekeskustelua varten.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (uudelleenlaadittu teksti)

– Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja ja ministereille osoitetut kysymykset –

Taustaa

Euroopan jokien, järvien ja merten vedenlaatu on olennaisen tärkeää ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta. Puhdas vesi on ensiarvoisen tärkeää turvallisen juomaveden kannalta. Se on tärkeää myös taloudelliselle toiminnalle, kuten teollisuustuotannolle, liikenteelle, matkailulle ja kalastukselle.

Yhdyskuntajätevedet ovat yksi merkittävimmistä veden pilaantumisen aiheuttajista Euroopan unionissa. Yhdyskuntajätevesidirektiivin arvioinnissa yksilöitiin kolme keskeistä ongelmakokonaisuutta: yhdyskuntalähteistä edelleen ympäristöön päätyvä kuormitus, puutteellinen mukautuminen uusiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan sekä riittämätön ja epäyhdenmukainen hallinnointi. Yhdyskuntajätevesien aiheuttaman kuormituksen osalta arvioinnissa todettiin, että pienemmät kaupungit, muut kuin keskitetyt käsittelylaitokset, nykyisen direktiivin ravinteita koskevat vanhentuneet normit ja rankkasateiden aiheuttama kuormitus ovat keskeisiä jäljellä olevia kaupunkipäästöjen lähteitä. Myös mikroepäpuhtauksista aiheutuvasta kuormituksesta on tulossa huolta aiheuttavaa.

Arvioinnissa analysoitiin myös yhdyskuntajätevesialan mahdollisuuksia parantaa energiatehokkuutta ja edistää EU:n ilmasto- ja energiapolitiikkaa sekä parantaa lietteen käsittelyä ja veden uudelleenkäyttöä, jotta ala olisi paremmin linjassa EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelman kanssa.

Asian käsittelyn tila neuvostossa

Komissio hyväksyi 26. lokakuuta 2022 ehdotuksensa yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevaksi tarkistetuksi direktiiviksi. Komissio esitteli ehdotuksensa ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin ympäristötyöryhmälle 4. marraskuuta 2022.

Ympäristötyöryhmä on kokoontunut tähän mennessä viidesti. Tammikuussa Ruotsin puheenjohtajakaudella jäsenvaltioilla oli tilaisuus keskustella 1–21 artiklasta (lukuun ottamatta 12 ja 19 artiklaa) ehdotuksen ensimmäisen käsittelyn yhteydessä. Työryhmäkokoukset ovat tarjonneet mahdollisuuden tehdä direktiiviin joitakin selvennyksiä sekä jäsenvaltioille tilaisuuden keskustella ensimmäistä kertaa näistä artikloista. Työryhmässä käydyt keskustelut ovat olleet myönteisiä ja rakentavia. Yleisesti ottaen jäsenvaltiot suhtautuvat ehdotukseen myönteisesti. Samaan aikaan alustavissa keskusteluissa on noussut esiin useita haasteita.

Käsiteltävät aiheet

Työryhmän tulevan työskentelyn ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio ehdottaa, että ympäristöneuvosto käsittelee 16. maaliskuuta seuraavia aiheita.

Yleinen tavoitetaso edelleen ympäristöön päätyvään kuormitukseen puuttumiseksi

Yhdyskuntajätevesien edelleen aiheuttamaan kuormitukseen puuttumiseksi komissio ehdottaa direktiivin soveltamisalan laajentamista koskemaan myös pienempiä taajamia¹. Tämä edellyttää täysin yhteenliitettyjä keräysjärjestelmiä vuoteen 2030 mennessä, myös biologista käsittelyä varten, mutta poikkeukset voivat olla mahdollisia.

Myös yhdyskuntajätevedenpuhdistamot ovat edelleen merkittävä ravinnepäästöjen lähde, mikä johtaa unionin vesistöjen rehevöitymiseen. Ravinnepäästöjen rajoittamiseksi entisestään ehdotuksessa asetetaan laajennettuja velvoitteita typen ja fosforin poistamiseksi niin kutsutulla ravinteiden poistolla. Vaatimuksia sovelletaan vuoteen 2040 mennessä; myös välitavoitteita asetetaan.

Mikroepäpuhtaudet, kuten lääkejäämät, ovat kasvava ongelma vesistöissä. Sen vuoksi ehdotukseen sisältyy uusia vaatimuksia lisäkäsittelyvaiheelle eli mikroepäpuhtauksien poistolle, jossa käsitellään useita erilaisia epäpuhtauksia. Nämä vaatimukset välitavoitteineen on tarkoitus täyttää vuoteen 2040 mennessä.

¹ Pienemmät taajamat, joiden asukasvastineluku (avl) on 1 000, verrattuna nykyiseen asukasvastinelukuun, joka on 2 000.

Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, että ehdotettujen määräaikojen ja vaatimusten noudattaminen on haastavaa infrastruktuuri-investointien suunnitteluun tarvittavan ajan vuoksi. Lisäksi ne toivovat joustoa kansallisiin ja paikallisiin olosuhteisiin mukautumiseksi ja erityisesti, että aikataulut mukautetaan muiden vesidirektiivien suunnittelusyklien kanssa. Jotkin jäsenvaltiot ovat myös ilmaisseet huolensa siitä, että ravinteiden poistoa ja mikroepäpuhtauksien poistoa koskevien tiukempien velvoitteiden tuomat ympäristöhyödyt eivät välttämättä aina ylitä käsittelyn kustannuksia.

Mikroepäpuhtauksien poiston rahoittaminen

Mikroepäpuhtauksien poiston rahoittamiseksi ehdotetaan, että otetaan käyttöön pakollisia laajennetun tuottajavastuun järjestelmiä yrityksille, jotka saattavat lääkkeitä ja kosmeettisia valmisteita EU:n markkinoille. Vaikka ehdotuksessa määritellään tärkeimmät periaatteet, laajennetun tuottajavastuun järjestelmän käytännön täytäntöönpano on jätetty jäsenvaltioiden tehtäväksi kansallisella tasolla. Ehdotuksessa todetaan myös, että laajennetun tuottajavastuun on katettava kaikki kustannukset (eli kustannukset, jotka aiheutuvat mikroepäpuhtauksien poistosta, seurannasta ja markkinoille saatettuja tuotteita koskevien tilastojen keruusta).

Vaikka saastuttaja maksaa -periaatteen noudattamiseen suhtaudutaan yleisesti ottaen myönteisesti, jäsenvaltiot pyytävät selvennystä siihen, miten laajennetun tuottajavastuun järjestelmä toimisi käytännössä, sillä tällainen väline on uusi yhdyskuntajätevesialalla. Eriäviä näkemyksiä esitettiin siitä, onko tämä sopivin rahoitusstrategia ja pannaanko se parhaiten täytäntöön EU:n tasolla vai kansallisella tasolla.

Energianeutraaliuden edistäminen

Ehdotuksessa asetetaan yhdyskuntajätevesialaa koskeva energianeutraaliustavoite, joka on saavutettava välitavoitteineen kussakin jäsenvaltiossa vuoteen 2040 mennessä. Keskeisenä tavoitteena on parantaa energiatehokkuutta ja tuottaa uusiutuvaa energiaa, erityisesti biokaasun avulla ja muilla keinoin. Tavoitteen saavuttamiseksi kaikilta keskisuurilta ja suurilta laitoksilta aletaan vaiheittain vaatia energiakatselmuksia². Jäsenvaltiot varmistavat lisäksi, että uusiutuvan energian vuotuinen kokonaistuotanto näissä laitoksissa vastaa niiden kokonaisenergiankulutusta. Tätä tavoitetta olisi sovellettava välitavoitteineen kansallisella tasolla vuoteen 2040 mennessä.

² Vähintään 10 000 avl (mukautuen eräiden jäsenvaltioiden parhaisiin käytäntöihin).

Energiatohokkuutta koskevasta säännöstä työryhmässä käydyt keskustelut ovat olleet yleisesti ottaen myönteisiä. Ehdotettujen energiakatselmusten hyödyt ymmärretään, vaikka jäsenvaltiot pitävät aikatauluja haastavina. Huolta aiheuttaa se, että ehdotettuja energianeutraaliustavoitteita voi olla vaikea yhdistää typen poistoa ja mikroepäpuhtauksien poistoa koskeviin uusiin vaatimuksiin, koska tällaiset käsittelyt kuluttavat energiaa. On myös epäselvää, olisiko energianeutraaliuden saavuttaminen rajattava koskemaan yhdyskuntajätevesialaa vai olisiko se toteutettava laajemmassa integroidussa tuotantojärjestelmässä.

Kysymyksiä ministereille

Ympäristötyöryhmän tulevan käsittelyn ohjaamiseksi ministereitä pyydetään keskustelemaan seuraavista kysymyksistä:

- 1. Mikä olisi mielestänne asianmukainen tavoitetaso, joka perustuu ehdotukseen puuttua yhdyskuntajätevesien edelleen aiheuttamaan kuormitukseen?*
- 2. Onko mielestänne aiheellista sisällyttää laajennetun tuottajavastuun järjestelmä ja energianeutraaliustavoitteet yhdyskuntajätevesidirektiiviin?*